

z kapitalistických armád

ARMÁDNÍ SBOR ZÁPADONĚMECKÉ ARMÁDY V OBRANNÉM BOJI

Major ing. Karel Tichý

Tento článek je dalším pokračováním článku, uveřejněného v našem časopisu pod názvem „Nový polní řád západoněmecké armády“, a jeho cílem je konkretizovat nejnovější poznatky o zásadách vedení bojové činnosti na stupni armádního sboru v obraně.

Složení a posilování armádního sboru

Armádní sbor západoněmecké armády bude mít v obranném boji obdobné složení jako za útoku. Základem jeho posilování ve všeobecné jaderné válce tedy zůstává jaderná munice. K vedení obranného boje může armádní sbor dostat 55 až 79 ks jaderné munice; z toho může být 30—40 řízených střel, 5—10 jaderných hlavic pro víceúčelové dělostřelectvo a do 20 jaderných pum. K vytvoření pásem a uzlů jaderných zátarasů může dále dostat 25—30 jaderných min od 0,02 do 47 kt. V některých situacích může být armádní sbor, obdobně jako za útoku, dočasně posílen také silami a prostředky teritoriálního vojska.

Úloha a místo armádního sboru v obranné operaci skupiny armád

Armádní sbor se brání zpravidla v sestavě skupiny armád, popřípadě i samostatně. V sestavě skupiny armád zaujímá obranu nejčastěji v prvním sledu; přitom může být na směru hlavního úsilí nebo na druhém směru. V jednotlivých případech může tvořit druhý sled skupiny armád a být použit k obraně v hloubce nebo k vedení protiúderu.

Do obrany přecházejí vojska sboru buď vynuceně pod tlakem protivníka, nebo s předstihem, zpravidla mimo dotyk s protivníkem. Na jednotlivých směrech mohou vojska sboru přecházet do obrany v různou dobu.

Konečným cílem obranného boje armádního sboru je odrazit a zničit útočící vojska protivníka, zachovat celistvost obrany a nedopustit její průlom. Obranný boj má obvykle končit přechodem do útoku.

Členění a systém obrany

K vedení obranného boje se armádní sbor určuje prostor obrany a její ohraničení, vytváří se i pásmo boje na zdrženou.

Prostor obrany armádního sboru může mít šířku 90–100 km a hloubku 100 až 120 km. Skládá se z prostorů obrany divizí prvního sledu a týlového prostoru sboru. Prostory obrany divizí prvního sledu jsou vymezeny předním okrajem obrany, hranicemi pásem bojové činnosti a týlovou hranicí divizí. Mezi touto hranicí a týlovou hranicí sboru je týlový prostor armádního sboru. Šířka prostoru obrany divize prvního sledu může dosahovat 20–40 km a hloubka 40–60 km.

V týlovém prostoru armádního sboru, který může být hluboký 60–80 km, zaujmají prostory rozmístění druhý sled (záloha) sboru, většina sborových týlových jednotek a útvarů a některé další jednotky a útvary, které se vzhledem k zásadám použití v boji umísťují ve větší vzdálenosti od předního okraje obrany.

Ženíjní úpravy terénu v prostoru obrany armádního sboru se dělají s cílem vytvořit výhodné podmínky pro skryté rozmístění vojsk a jejich ochranu před účinky zbraní hromadného ničení, vedení palby a zvýšení odolnosti všech součástí obrany, zabezpečení manévru silami a prostředky a ke klamání protivníka.

Zátarasas se zřizují jak před předním okrajem obrany, tak i v celé její hloubce. Tvoří je jaderné miny, ukládané jednotlivě nebo i v uzlech (pásmech), protipěchotní, protitanková a chemická minová pole, zaplavená území, závaly a záseky všeho druhu, drátěné překážky ap. Největší hustota zátarasů bývá na důležitých tankových směrech.

V hloubce prostorů obrany divizí prvního sledu i v týlovém prostoru armádního sboru se budují záložní a klamná obranná postavení (rajóny obrany), která slouží ke klamání protivníka o skutečně obsazených prostorech. Přitom se počítá i s jejich využitím k manévru sil a prostředků při vedení boje.

Pásmo boje na zdrženou se vytváří při zaujímání obrany mimo dotyk s protivníkem. Je určeno k včasnému zjištění zahájení útoku, směru postupu a uskupení hlavních sil protivníka, ke klamání o skutečném rozmístění vojsk v obraně a k donucení protivníka předčasně rozvinout vojska do bojové sestavy.

Pásmo boje na zdrženou má hloubku 30–40 km a obyčejně je tvoří postavení krycích vojsk, předsunuté postavení, přímé

zajištění a systém překážek a zátarasů.

Průstavení krycích vojsk se buduje ve vzdálenosti 15–20 km, ale i více, od předního okraje obrany. Obsazují je krycí odřady v počtu 1–2, někdy i 3 od každé prvosledové divize, v hodnotě zesíleného praporu. Často mohou krycí vojska vysílat některé prvosledové divize a tvořit je i organická brigáda této divize. Součástí postavení krycích vojsk jsou také dočasné palebná postavení dělostřelectva. Krycí odřady vedou boj na čarách boje na zdrženou, které jsou od sebe vzdáleny přibližně 6–10 km. Šířka úseku bojové činnosti krycího odřadu bývá 6–9 km. Mezery mezi jednotlivými odřady mohou být 8–10 km. Úkolem boje krycích odřadů je získat čas k přípravě obrany, včas zjistit zámýsl protivníka a uskupení jeho sil, způsobit mu co největší ztráty, ztížit vedení průzkumu a přitom co nejdéle utajit vlastní zámýsl. Po splnění svého úkolu zaujmou krycí vojska prostory rozmístění v druhých sledech prvosledových divizí.

Předsunuté postavení se buduje a obsazuje ve vzdálenosti 2–4 km před předním okrajem obrany s cílem klamat protivníka o skutečném průběhu předního okraje, nutit jej k předčasnému rozvíjení a bránit v pronikání jeho průzkumu. Před prostorem obrany brigády prvního sledu může předsunuté postavení obsadit až zesílená rota. Boj s protivníkem zahajuje jednotka na maximální vzdálenost. V případě, že před předsunutým postavením bojují krycí odřady, vede boj v součinnosti s nimi. Za organizaci a řízení boje na předsunutém postavení zodpovídají velitelé brigád prvního sledu.

Přímé zajištění se vytváří z obdobných důvodů jako předsunuté postavení, zejména však s cílem chránit prvosledové jednotky a útvary před překvapivým útokem protivníka. Zřizuje se pouze tehdy, neobsazuje-li se předsunuté postavení, obvykle ve vzdálenosti 300–500 m před předním okrajem obrany. Hodnota sil přímého zajištění oproti předsunutému postavení bývá vždy nižší. Před prostorem obrany prvosledové brigády dosahuje zpravidla nejvýše síly jedné rot.

Systém překážek a zátarasů se vytváří k přehrazení důležitých, především tankových směrů předpokládaného postupu vojsk protivníka, k ochraně postavení krycích odřadů a jednotek předsunutého postavení. Všechny překážky a zátarasas musí být chráněny palbou.

Charakteristickými prvky pásma boje

na zdrženou v situaci, kdy je možné plně využít terén i čas, bude postavení krycích vojsk a předsunuté postavení, dopl-

něné systémem překážek a zátarasů. Bu-
de-li k přípravě obrany méně času, vy-
tváří se jen předsunuté postavení.

Bojová sestava — rozdělení sil a prostředků

Bojová sestava armádního sboru v obra-
ně se skládá ze stejných prvků jako za
útoků. Armádní sbor, který vede obranu
na hlavním směru útoku protivníka, čle-
ní bojovou sestavu zpravidla do dvou
sledů; přitom první sled je vždy silnější.

Armádní sbor ve složení čtyři divize
a vzdušná výsadková brigáda, může
v tomto případě použít v prvním sledu
tři divize a zbytek sil rozmístit ve dru-
hém sledu. Přidělené jednotky teritoriál-
ního vojska, zejména ženijní, může veli-
tel armádního sboru použít i k zesílení
krycích odřadů.

Divize druhého sledu sboru se roz-
mísťuje rozptýleně, na nejpravděpodob-
nějším směru sborové protizteče, nejčas-
těji až za týlovou hranici divizí prvního
sledu. Vzdušná výsadková brigáda zaujímá
prostor rozmístění v týlovém prostoru
sboru. Její použití nejvíce záleží na kon-
krétním vývoji situace. Zpravidla bude
použita k rychlému přehrazení nebezpeč-
ného směru. Po splnění úkolu bude zpra-

vidla opět vyvedena do druhého sledu
(zálohy) sboru.

Sborová dělostřelecká skupina, pokud
se vytváří, se rozmísťuje v prostorech
obrány divizí prvního sledu, nejčastěji na
směru hlavního úsilí obrany.

Raketový dělostřelecký oddíl řízených
střel Sergeant (Lance) zaujímá prostor
bojového rozmístění v hloubce 30—60 km
(15—20 km) od předního okraje. Rozmě-
ry prostoru bojového rozmístění jsou ob-
dobné jako za útoku.

Protiletadlový oddíl (protiletadlové od-
dily) se rozmísťuje v závislosti na celko-
vé situaci tak, aby kryl nejdůležitější
prvky bojové sestavy. Sborová ženijní zá-
loha se umísťuje do 70 km od předního
okraje obrany.

Použití vojskového letectva, zejména
lehkého a středního dopravního letecké-
ho pluku, musí odpovídat zámyslu použití
vzdušných výsadků, především zasazení
vzdušné výsadkové brigády. Vrtulníková
letišť obou pluků budou zpravidla až
v týlovém prostoru armádního sboru.

Vedení obranného boje

Příprava vedení obranného boje řád
věnuje značnou pozornost. Zahrnuje ob-
dobná opatření jako při přípravě útoku,
zdůrazňuje však význam rekognoskace.

Velitel armádního sboru ve svém roz-
hodnutí určuje přední okraj obrany, vy-
čleňuje síly k boji v pásmu boje na zdrže-
nou a stanoví útvarům a svazkům je-
jich prostory obrany (prostory rozmís-
tění).

Úkolem útvarů a svazků, zejména prv-
ního sledu, v tomto období je co nej-
rychleji zaujmout vymezené prostory, za-
hájit jejich budování a v nařízeném čase
dosáhnout pohotovosti k obraně.

Ženíjní úpravy terénu se dělají v celé
hloubce prostoru obrany. Jednotky a útva-
ry prvního sledu budují okopy a úkryty
pro živou sílu ve svých prostorech
obrány, druhé sledy (zálohy) v prosto-
rech rozmístění, záložních obranných po-
staveních (rajónech obrany), na čarách
zasazení apod. Ženíjní jednotky zřizují
nejdříve překážky a zátarasy před před-
ním okrajem obrany, v mezerách a na
bocích, upravují cesty pro manévr sil a
prostředků a budují místa velení. V dal-
ším pořadí dokončují ženíjní úpravy ve
prospěch prvosledových jednotek a útva-

rů, s důrazem na prostor hlavního úsilí
obrány.

Průzkum musí včas zjistit přípravy
protivníka k útoku a upřesnit předpoklá-
danou dobu jeho zahájení. Je-li to výhod-
né, působí průzkumné orgány divizí prv-
ního sledu nejen v pásmu boje na zdrže-
nou, ale i ve větší hloubce. Hlavní úsilí
průzkum přitom zaměřuje na upřesnění
prostorů bojového rozmístění prostředků
jaderného napadení protivníka, použití
hlavního uskupení jeho vojsk a na zjiš-
tění nejdůležitějších přesunů a předpo-
kládaných směrů útoku.

Vedení obranného boje vojska zaha-
jují, je-li to možné, již na dalekých pří-
stupech k obraně. Na přibližující se voj-
ska protivníka vedou jaderné údery, úde-
ry letectva a palby dělostřelectva. Krycí
vojska vedou boj na zdrženou, zpomalují
postup protivníka a způsobují mu ztráty.

V době protivníkovy jaderné a dělo-
střelecké přípravy útoku se vojska kryjí
v úkrytech i v bojové technice; vždy však
zabezpečují pozorování bojiště.

V okamžiku, kdy krycí vojska odchá-
zejí za přední okraj obrany, přebírají pl-
nou odpovědnost za dotyk s protivníkem
útvary a svazky prvního sledu. Jejich úko-

lem je všemi silami a prostředky odrazit útok ještě před předním okrajem obrany a nedovolit, zejména tankovým jednotkám protivníka, vklínit se do obranné sestavy.

Protivník, kterému se podařilo proniknout do prostoru obrany brigád prvního sledu, ničí vojska soustředěnými palbami dělostřelectva, zasazením druhých sledů (záloh), popř. i jadernými údery. Neobrněné bojové jednotky zpravidla zaujímají kruhovou obranu a pokračují v boji beze změny postavení, a to i v případě obklíčení. Obrněné bojové jednotky se mohou odpoutat, zaujmout nové obranné postavení a soustředěnými palbami pokračovat v ničení protivníka nebo vést protizteče.

Divizní protizteče se vedou jen tehdy, je-li spolehlivě zabezpečen jejich úspěch. V opačném případě se druhé sledy (zálohy) divizí zasadí k zesílení prvního sledu nebo do obrany v hloubce, popřípadě se připojí ke sborové protizteči.

Protizteč sboru má být vedena v okamžiku, kdy útočící vojska protivníka zpoznať postup, dosud se jim nepodařilo upevnit dosaženou čáru a nemají k dispozici dostatek pohotových záloh k dalšímu rozvíjení útoku. Plánuje se zpravidla v několika variantách, přičemž úspěch závisí především na správně zvoleném čase a směru úderu, síle palébné podpory, součinnosti mezi útvary a svazky protiztečného uskupení, na převaze ve vzduchu, ženiijním zabezpečení apod.

Druhosledová divize armádního sboru, která vede protizteč, má bojovou sestavu obvykle ve dvou sledech; je-li to tanková divize, má v prvním sledu zpravidla obě tankové brigády. K získání času na přesun sil do protizteče je účelné ničit čela útočného uskupení vojsk protivníka ja-

dernými údery malé ráže, dělostřelectvem a bitevními vrtulníky a druhé sledy (zálohy) oslabovat údery taktického letectva.

Protizteč se zahajuje hromadným jaderným úderem na hlavní uskupení protivníka, které se vklínilo do obrany, zejména na jeho prostředky jaderného napadení a na přisunované zálohy. Ihned po jaderných úderech je za podpory letectva a dělostřelectva zahájena vlastní protizteč, ke které se obvykle připojují i síly v dotyku. V závislosti na konkrétní situaci může být k zajištění potřebného tempa protizteče vysazen do výhodného prostoru vzdušný výsadek v hodnotě až vzdušné výsadkové brigády.

Armádní sbor se může také zúčastnit protiuđeru, který plánuje a vede skupina armád.

Po zničení uskupení protivníka, které se vklínilo do obrany, bude další charakter bojové činnosti sboru záviset na celkovém vývoji situace, zejména na zámyslu velitele skupiny armád k jejímu řešení. Po částečném přeskupení sil může sbor přejít do útoku nebo pokračovat ve vedení obrany.

V případě, že sborová protizteč nebyla úspěšná, zaměří velitel armádního sboru veškeré síly a prostředky na zastavení postupu útočících vojsk s cílem nedovolit další rozvíjení jejich útoku. Zvláštní pozornost bude věnovat ničení záloh a maření přeskupení vojsk protivníka jak v prostorech, které ovládl, tak i v prostorech k němu přilehlých. Podaří-li se protivníkovi vytvořit v průběhu boje takovou převahu v silách a prostředcích, že protizteč ani další opatření nemají úspěch, může armádní sbor na rozkaz nadřízeného velitele přejít k boji na zdrženou.